

Sygn. akt **VI RCa 159/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Błęsińska

Sędziowie: SO Aneta Szwedowska (spr.)

SR del. do SO Andrzej Hinz

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej M. S.** reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową A. S. (1)

przeciwko **A. S. (2)**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 19 marca 2014 roku

sygn. akt III RC 3/14

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że ustalone tam alimenty obniża do kwoty po 550 zł (pięćset pięćdziesiąt złotych) miesięcznie.

II. W pozostałej części powództwo i apelację oddala.

III. Koszty procesu za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 159/14

UZASADNIENIE

A. S. (1), działając w imieniu małoletniej córki M. S., wystąpiła o podwyższenie alimentów należnych małoletniej od ojca A. S. (2) z kwoty 400 zł do kwoty po 800 zł miesięcznie.

Uzasadniając żądanie podała, że od czasu ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości upłynęło 6 lat. W tym czasie zwiększeniu uległy potrzeby małoletniej powódki. Odnośnie swojej sytuacji materialnej podała, że od maja 2012 r. zatrudniona jest w Szpitalu (...)w O. na stanowisku technika farmacji z wynagrodzeniem 2400 zł netto miesięcznie. Ze wskazanej kwoty uiszcza następujące opłaty: 530 zł tytułem raty kredytu hipotecznego, 380 zł za czynsz, 95 zł za energię elektryczną, 125 zł - opłata za telewizję i Internet, 14 zł za gaz, około 80 zł za telefony, 300 zł za paliwo. Koszty zakupu żywności określiła na kwotę 400 zł. Ponadto opłaca córce obiady szkolne (60 zł), dodatkowe zajęcia

szkolne (50 zł), kupuje jej odzież (100 zł miesięcznie), a także opłaca kolonie letnie (1300 zł). Podała, że pozwany jest pracownikiem jednostki wojskowej. Nie posiada wiedzy na temat wysokości osiąganego przez niego dochodu.

Pozwany A. S. (2) wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wskazał, że od marca 2013 r. pracuje jako młodszy referent działu kwatermistrzowskiego Aresztu (...) w O.. Otrzymuje uposażenie w wysokości 1497,52 zł netto miesięcznie. Charakter pracy uniemożliwia mu podjęcie dodatkowego zatrudnienia. Zaprzeczył twierdzeniom matki dziecka traktujących o braku jego udziału w dodatkowych kosztach utrzymania córki. Podał, że kupuje jej sprzęt sportowy, zasila konto telefonu komórkowego (50 zł za kwartał), a także uczestniczy w opłatach za kolonie (500 zł). Podczas wspólnego spędzania czasu zapewnia córce również rozrywki. Podał, że pozostaje w nowym związku małżeńskim. Razem z żoną mieszka w mieszkaniu o pow. 30 m², na zakup którego żona pozwanego zaciągnęła kredyt hipoteczny spłacany w ratach po 450 – 500 zł miesięcznie. Po dokonaniu wszelkich opłat pozostaje mu miesięcznie kwota 318,48 zł.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 19 marca 2014 r. zasądził od pozwanego A. S. (2) tytułem podwyższonych alimentów na rzecz małoletniej powódki M. S. kwotę po 700 złotych miesięcznie, płatną do rąk matki małoletniej powódki A. S. (1), do 5 dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 10 lutego 2014 r., w miejsce alimentów w kwocie po 400 zł miesięcznie ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Olsztynie w dniu 24 stycznia 2008 r. w sprawie o sygnaturze akt III RC 940/07; oddalił powództwo w pozostałej części; odstąpił od obciążania pozwanego kosztami sądowymi; koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł; wyrokowi w punkcie zasądzającym podwyższone alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności.

Sąd ten ustalił, że pierwotnie alimenty na rzecz małoletniej M. S. od pozwanego A. S. (2) ustalone zostały ugodą zawartą przez strony przed Sądem Rejonowym w Olsztynie w dniu 24 stycznia 2008 r. w sprawie III RC 940/07. Małoletnia miała wówczas (...) lata. Była dzieckiem zdrowym, rozwijała się adekwatnie do wieku i nie wymagała specjalistycznego leczenia. Rodzice małoletniej nadal byli małżeństwem, choć mieszkali oddzielnie. A. S. (1) mieszkała wraz z małoletnią powódką. Pracowała jako technik farmacji w aptece w N. osiągając dochód wysokości 1600 zł miesięcznie. A. S. (2) nie pozostawał w tym czasie w nowym związku. Zatrudniony był w (...) S.A. z wynagrodzeniem 1895,76 zł netto miesięcznie.

Pomiędzy rodzicami małoletniej orzeczono rozwód, a następnie A. S. (2) zawarł kolejny związek małżeński.

Obecnie małoletnia ma (...) lat. Uczęszcza do III klasy szkoły podstawowej. Ponadto uczęszcza na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, których koszt wynosi 40 zł za godzinę. Małoletnia jest dzieckiem zdrowym. Ze względu na wadę zgryzu pozostaje pod opieką poradni ortodontycznej. Korzysta z aparatu nazębnego, którego koszt wyniósł 1000 zł. Konieczność zakupu podręczników i innych pomocy społecznych spoczywa na matce małoletniej. A. S. (1) zatrudniona jest w Samodzielnym Publicznym (...) (...) Centrum (...) w O. jako starszy technik farmacji. Otrzymywane przez nią wynagrodzenie wynosi 2429,53 zł netto miesięcznie. Matka małoletniej nie jest obecnie z nikim związana. Mieszka wyłącznie z córką.

Pozwany regularnie przekazuje alimenty na rzecz córki, jednakże poza określoną nimi kwotą nie przekazuje dodatkowych kwot pieniężnych. Sporadycznie kontaktuje się z małoletnią. Pracuje obecnie jako młodszy referent działu kwatermistrzowskiego Aresztu (...) w O.. Z tego tytułu otrzymuje uposażenie w wysokości 1497,52 zł netto miesięcznie. W związku z podjęciem obecnie wykonywanej pracy pozwany zmuszony został do podjęcia studiów wyższych, które nadal kontynuuje. Studia odbywają się w trybie zaocznym, zaś opłata za semestr wynosi 2000 zł. Razem z żoną mieszka w mieszkaniu o pow. 30 m², na zakup którego żona pozwanego zaciągnęła kredyt hipoteczny spłacany w ratach po 450 – 500 zł miesięcznie. Mieszkanie stanowi majątek odrębny żony pozwanego. Składnikami majątkowymi A. S. (2) są natomiast nieruchomości w postaci działki budowlanej i garażu, które nabył za kwoty odpowiednio 60.000 zł i 35.000 zł. Środki na ten cel uzyskał od swojej matki w formie darowizny. Stałe comiesięczne

opłaty ponoszone przez pozwanego wynoszą 779,04 zł. Wskazana kwota nie uwzględnia alimentów łożonych na rzecz małoletniej.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Wskazał, że w ciągu ostatnich 6 lat doszło do wzrostu potrzeb małoletniej powódki, zmieniła się także sytuacja osobista i finansowa pozwanego.

Małoletnia ma obecnie (...) lat. Bez wątplenia zwiększeniu uległy wydatki związane z jej wyżywieniem i zakupem odzieży oraz obuwia. Nadmienić należy, że w czasie dzielącym obie sprawy alimentacyjne małoletnia podjęła naukę szkolną, wobec czego jej matka musi również pokrywać wydatki związane z edukacją córki, m.in. komitet rodzicielski, czy koszty związane z zakupem książek i przyborów szkolnych. Również dodatkowe zajęcia z języka angielskiego generują dodatkowe wydatki czynione na małoletnią. Nie bez znaczenia dla niniejszej sprawy jest także stan zdrowia powódki. Wprawdzie małoletnia jest dzieckiem rozwijającym się adekwatnie do wieku, jednakże posiada wadę zgryzu kwalifikującą ją do stałej kontroli ortodontycznej. Ponadto małoletnia zmuszona jest korzystać z aparatu nazębnego, którego koszt wyniósł 1000 zł i został w całości pokryty przez A. S. (1). W opinii Sądu niezaprzeczalnym jest fakt, że koszty wygenerowane przez wizyty lekarskie, a także przez zakup lub wymianę aparatu powodują konieczność łożenia większych kwot na utrzymanie małoletniej, aniżeli w wypadku gdyby była dzieckiem zdrowym. Nadto Sąd wskazał, że faktem notoryjnym jest, iż w ciągu ostatnich 6 lat znacznie wzrosły ogólne koszty utrzymania. Wprawdzie sytuacja materialna matki małoletniej kształtuje się obecnie korzystniej niż w styczniu 2008 r., albowiem osiąga ona dochód wynoszący około 2400 zł netto miesięcznie, z uwagi jednak na zaistniałe na przestrzeni ostatnich lat przemiany gospodarcze, pociągające za sobą istotny wzrost cen towarów i usług, dochód A. S. (1) nie umożliwia jej odłożenia choćby najmniejszych kwot tytułem oszczędności, albowiem w całości rozdysponowywany jest na bieżące potrzeby rodziny.

Odnosząc się do sytuacji pozwanego Sąd podał, że osiągany przez niego aktualnie dochód kształtuje się na nieco niższym poziomie niż w toku sprawy o sygn. III RC 940/07. Powyższa okoliczność nie przemawia jednak za słusznością oddalenia przedmiotowego powództwa w całości. O ile bowiem wówczas pozwany nie był z nikim związany, a zatem samodzielnie ponosił wszelkie koszty utrzymania, o tyle obecnie koszty te dzielone są pomiędzy pozwanego i jego żonę. Ponadto pozwany nie ponosi żadnych wydatków związanych ze spłatą kredytu hipotecznego zaciągniętego na zakup mieszkania, w którym zamieszkują małżonkowie, ponieważ w całości spoczywa on na obecnej żonie pozwanego. Zmiana miejsca zatrudnienia A. S. (2) była jego świadomą i przemyślaną decyzją. Decydując się zatem na podjęcie pracy w Areszcie (...) w O.pozwany dobrowolnie przyjął na siebie zobowiązanie podjęcia i ukończenia studiów wyższych. W świetle powyższego nie sposób uznać, aby konieczność uiszczania przez pozwanego czesnego miałyby pozbawić go możliwości dostarczania środków pieniężnych na zaspokojenie potrzeb bytowych małoletniej córki.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany. Zaskarżył go w części podwyższającej alimenty na rzecz małoletniej powódki oraz nadania wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności oraz klauzuli wykonalności.

Orzeczeniu zarzucił: naruszenie przepisów art.128 k.r.o. przez obciążenie pozwanego obowiązkiem dostarczenia środków utrzymania w znacznie większej części niż matki małoletniej powódki; naruszenie przepisów art. 135 § 1 k.r.o. przez ustalenie wysokości alimentów na rzecz małoletniej ponad usprawiedliwione jej potrzeby, oraz wbrew możliwościom zarobkowym pozwanego; błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym uwzględnieniu wszystkich wydatków wskazanych przez matkę jako koniecznych na zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka oraz nieuwzględnieniu możliwości zarobkowych pozwanego oraz jego wydatków na podstawowe utrzymanie własne.

W oparciu o powyższe wniósł o zmianę orzeczenia Sądu Rejonowego przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazał, że wzrost potrzeb małoletniej nie jest tak oczywisty, a wydatki na jej osobiste potrzeby związane z utrzymaniem nie zostały udokumentowane w żaden sposób. Wydatki w postaci kredytu zaciągniętego przez matkę na zakup mieszkania nie powinny obciążać małoletniej. Natomiast pozostałe wydatki wykazane przez matkę związane z opłatami za mieszkanie i media powinny obciążać małoletnią co najwyżej w połowie. W jego ocenie matka małoletniej powódki zawyżyła również inne koszty utrzymania dziewczynki.

Pozwany podkreślił, że w okresie od 2008 r. do chwili obecnej dokładał wszelkich starań, aby w miarę możliwości zapewnić swojej córce możliwość jak najlepszego rozwoju. Na zaspokojenie potrzeb dziecka wydatkował własne i otrzymane od swojej matki środki finansowe, które pozwoliły na zakup odzieży sezonowej i sprzętu sportowego. Dodał, że przedstawione przez matkę powódki roszczenia mają na celu podwyższenie standardu jej życia i nie mają nic wspólnego z zabezpieczeniem prawidłowego rozwoju małoletniej.

Ponadto pozwany podniósł, że jego sytuacja materialna uległa pogorszeniu. Aktualnie zarabia 1497,52 złotych netto miesięcznie. Zmiana miejsca pracy i zobowiązanie ukończenia studiów faktycznie była jego świadomą decyzją jednak była ona determinowana tym, że jednostka wojskowa, w której był zatrudniony ulegała stopniowej likwidacji, co w konsekwencji oznaczało możliwość utraty przez niego pracy. Wskazanie, że świadomie pogorszył sobie warunki płacy jest nieprawdziwe. W wyniku zmiany pracodawcy pozwany nie pozostaje teraz bez zatrudnienia. Podjęcie studiów pozwoli mu podnieść kwalifikacje zawodowe, a tym samym da mu możliwość większego zarobkowania i zaspokajania nie tylko podstawowych potrzeb dziecka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest w części zasadna.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie poprzedniej i aktualnej sytuacji bytowej i materialnej powódki, jej przedstawicielki ustawowej i pozwanego. Z ustaleń tych jednak wywiódł zbyt daleko idące – w stosunku do pozwanego - wnioski.

Rację należy przyznać Sądowi Rejonowemu, że zwiększeniu uległy potrzeby małoletniej powódki, choćby z uwagi na niekwestionowany jej wzrost, z czym wiąże się potrzeba zakupu większej ilości wyżywienia, droższych ubrań, ale również wydatki związane ze stanem zdrowia powódki, w szczególności jej problemami ortodontycznymi, wydatki szkolne na podręczniki i przybory szkolne. Z dodatkowych wydatków pojawiły się opłaty na lekcje języka angielskiego. Zgodzić się również należy z Sądem Rejonowym, że w ciągu ostatnich 6 lat znacznie wzrosły ogólne koszty utrzymania. Te ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela.

Sąd Rejonowy jednak, w ocenie Sądu II instancji, zbyt dużą wagę przy ustalaniu wysokości alimentów, przyznał odległości czasowej między poprzednim i obecnym orzeczeniem o alimentach i oczywistemu wzrostowi potrzeb powódki i ogólnych kosztów utrzymania, a zbyt małą wagę nadał pogorszeniu się sytuacji materialnej pozwanego.

Słusznie pozwany podnosi w apelacji, że w czasie ostatniego orzeczenia o alimentach jego sytuacja materialna była niewspółmiernie lepsza. Jego zarobki przede wszystkim były wyższe i wynosiły 1800 zł, podczas gdy obecnie niecałe 1500 zł. Pozwany nie miał wówczas nikogo na utrzymaniu. Zmieniając pracę pozwany nie pogorszył swojej sytuacji materialnej celowo. Po rozwiązaniu umowy o pracę z (...) pozwany zaczął prowadzić swoją działalność gospodarczą, gdzie – jak twierdzi – do czasu korzystnej koniunktury jego dochody były wyższe niż wcześniej. Następnie – z uwagi na niepowodzenie tej działalności, znalazł zatrudnienie w jednostce wojskowej, a następnie w Areszcie (...) w dziale kwatermistrzowskim. Jego obecne wynagrodzenie jest jedynie tymczasowo niższe, bo w perspektywie, jeśli podwyższy swoje kwalifikacje, ma szansę na znaczną podwyżkę. Nie można zatem czynić mu zarzutu z tego powodu, że podjął tę pracę oraz, że podjął studia. Praca w Areszcie (...) jest pracą stabilną i pewną, a postępowanie pozwanego celem podwyższenia kwalifikacji i uzyskania lepszego wynagrodzenia usprawiedliwia ponoszone przez niego koszty na czesne za studia. Jego działanie jest perspektywiczne i w przyszłości polepszy nie tylko jego sytuację, ale będzie w stanie również więcejłożyć na utrzymanie córki, która będzie wymagała coraz większych nakładów wraz z dorastaniem.

Tymczasem matka małoletniej powódki obecnie zarabia znacznie więcej niż przy poprzednim orzekaniu w sprawie alimentów. Poprzednio bowiem jej wynagrodzenie wynosiło 1600 zł, zaś obecnie 2400 zł netto. Płaci co prawda obecnie kredyt hipoteczny w wysokości 530 zł miesięcznie, a łącznie kredyt wraz z opłatami za mieszkanie i media wynoszą 1224 zł miesięcznie. Pozwany jednak również ponosi opłaty związane z użytkowaniem mieszkania. Co prawda mieszkanie jest własnością jego żony, ale pozwany z niego korzysta, a zatem wydatki te, przynajmniej w połowie, należy uznać za uzasadnione.

Biorąc zatem pod uwagę wysokość aktualnych zarobków pozwanego, jego obciążenia związane z utrzymaniem własnym, utrzymaniem mieszkania, opłaty za studia w wysokości średnio 333 zł za miesiąc, nie stać go w chwili obecnej na alimenty w wysokości 700 zł miesięcznie. Stanowiłyby one bowiem niemal połowę jego wynagrodzenia. Zgodnie zaś z treścią art. 135kro zakres świadczeń alimentacyjnych zależy nie tylko od potrzeb uprawnionego, ale również od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, które w chwili obecnej są dość ograniczone.

Powódka jest obecnie jeszcze w takim wieku – (...)lat, że przy zaangażowaniu finansowym obojga rodziców w tym pozwanego w wysokości 550 zł miesięcznie, jest w stanie zaspokoić swoje aktualne potrzeby.

Na marginesie, w odpowiedzi na zarzuty apelacji, należy podnieść, że wydatki przedstawicielki ustawowej na kredyt hipoteczny wliczają się również do kosztów utrzymania małoletniej powódki, bo ona przecież z tego mieszkania w kredycie korzysta. Wydatki te są również uzasadnione faktem zapewnienia małoletniej odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Odnosnie kwoty poniżej 550 zł apelacja podlegała oddaleniu. Argumenty przedstawione przez Sąd Rejonowy uzasadniają bowiem podwyższenie alimentów na rzecz małoletniej powódki do wymienionej kwoty. Nie można zapominać bowiem, że powódź uzyskuje dużą pomoc finansową od swoich rodziców, a nadto poza wynagrodzeniem otrzymuje również dodatki w postaci trzynastego wynagrodzenia, dodatkowych wypłat na święta, czy na wakacje. Pozwany nadto nabył działkę budowlaną, a zatem powiększył swój majątek. Uwzględnienie apelacji w całości i obniżenie alimentów do kwoty 500 zł miesięcznie byłoby zatem zbyt daleko idące i krzywdzące dla małoletniej powódki.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 385 kpc i art. 386§1kpc, orzeczono jak w pkt. I i II wyroku.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 100, albowiem każda ze stron w części wygrała i przegrała postępowanie przed sądem II instancji.